

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПЕТТИ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ "БУЛВЕС" АД против БУГАРИЈА

(Жалба бр. 3991/03)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

22 јануари 2009

КОНЕЧНА

22/04/2009

Оваа пресуда може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот "БУЛВЕС" АД против Бугарија,
Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи
во Совет составен од:

Peer Lorenzen, *претседател*,
Rait Maruste,
Karel Jungwiert,
Renate Jaeger,
Isabelle Berro- Lefèvre,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Zdravka Kalaydjieva, *судии*,

и Stephen Phillips, *заменик-секретар на Одделот*,

Расправајќи на нејавна седница на 16 декември 2008 година,
Ја донесе следнава пресуда, што беше усвоена на истиот
датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот започна со жалба (бр.3991/03) против Република Бугарија, поднесена до Судот на 23 јануари 2003 година во согласност со член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи ("Конвенцијата") од страна на "БУЛВЕС" АД, бугарско акционерско друштво основано во 1996 година со седиште во Пловдив ("друштвото-жалител").

2. Друштвото-жалител беше застапувано од страна на г-дин М.Екимџиев и г-ѓа С.Стефанова, адвокати од Пловдив.

3. Бугарската Влада („Владата“) беше застапувана од нејзините агенти, г-ѓа М.Караџова и г-ѓа М.Коцева, од Министерството за правда.

4. Друштвото-жалител се жалеше особено дека и покрај тоа што целосно ги почитувало своите законски обврски за пријавување ДДВ, домашните органи го лишиле од правото на одбивање на влезниот ДДВ што го имало платено за набавката на стоки што ги примило, бидејќи добавувачот задоцнил во исполнувањето на својата обврска за пријавување на ДДВ. Тоа, исто така, тврдеше дека оваа разлика во третманот е дискриминаторска.

5. На 24 ноември 2005 година, Судот одлучи да ги достави до Владата горенаведените жалбени наводи од друштвото-жалител. Исто така, беше одлучено да се испита основаноста на жалбата истовремено со нејзината допуштеност (член 29 § 3).

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

A. Трансакција што се оданочува

6. На 16 август 2000 година друштвото-жалител купило стоки од друго друштво ("добавувачот").

7. Двете друштва се регистрирани според Законот за данок на додадена вредност од 1999 година ("Закон за ДДВ") и трансакцијата претставувала набавка што се оданочува според наведениот Закон.

8. Вкупните трошоци на добиената набавка изнесувале 21.660 бугарски лева (BGN) (11,107 евра (EUR)), од кои 18.050 лева (9.256 евра) изнесувала вредноста на стоките и 3.610 лева (1.851 евра) данокот на додадена вредност ("ДДВ").

9. Добавувачот издал фактура бр.12/16.08.2000 на друштвото-жалител, која друштвото-жалител ја исплатило во целост, вклучувајќи го и ДДВ од 3.610 лева (1.851 евра).

10. Друштвото-жалител ја евидентирало набавката во својата сметководствена евиденција за месец август 2000 година и поднело барање за поврат на ДДВ за тој период до 15 септември 2000 година.

11. Добавувачот, од друга страна, не ја евидентирал продажбата во својата сметководствена евиденција за месец август 2000 година, туку за октомври 2000 година, и ја пријавил во своето барање за поврат на ДДВ за вториот период, што го поднело на 14 ноември 2000 година.

B. Ревизија на ДДВ

12. На неодреден датум даночните органи спровеле ревизија на ДДВ на друштвото-жалител за периодот од 10 февруари до 31 декември 2000 година. Во текот на ревизијата била извршена вкрстена проверка на добавувачот со цел да се утврди дали тој прописно ја пријавил и евидентирал набавката во својата сметководствена евиденција. Како резултат на тоа, утврдена е горенаведеното несовпаѓање на пријавување (види ставови 10 и 11 погоре).

13. На 31 јануари 2001 година, Даночната служба "Југ" на Територијалната даночна дирекција Пловдив на друштвото-

жалител му утврдила данок. Таа не му одобрила на друштвото-жалител право на одбивање на ДДВ што тоа го платило на добавувачот ("влезен ДДВ"), во износ од 3.610 лева (1.851 евра), бидејќи добавувачот ја евидентирал набавката во својата сметководствена евиденција за месец октомври 2000 година и го имал пријавено за тој период, а не за август 2000 година. Од тие причини, Територијалната даночна дирекција сметала дека не бил „наплатен“ ДДВ за набавката во даночниот период за август 2000 година, дека друштвото-жалител не може да го одбие износот што го имало исплатено на својот снабдувач како ДДВ и, дополнително, дека е должно да го плати ДДВ за примената набавка по втор пат. Според тоа, наредила на друштвото-жалител да плати ДДВ во износ од 3.610 лева (1.851 евра) во државниот буџет, заедно со камата од 200,24 лева (102 евра) за периодот од 15 септември 2000 до 31 јануари 2001 година.

14. Друштвото-жалител ја обжалilo даночната обврска на 20 февруари 2001 година.

15. Со одлука од 26 февруари 2001 Регионалната даночна дирекција Пловдив ја одбила жалбата на друштвото-жалител и ја потврдила даночната обврска во целост. Таа утврдила дека друштвото-жалител ги испочитувало во целост своите обврски за пријавување на ДДВ во однос на примената набавка, но нашла дека добавувачот не ја евидентирал фактурата во својата сметководствената евиденција на датумот кога била издадена, 16 август 2000 година, и не ја пријавил својата набавка за која се наплаќа ДДВ во прометот за месец август 2000 година, како што требало да направи. Заради тоа, таа заклучила дека не бил „наплатен“ ДДВ за предметната набавка и дека според тоа друштвото-жалител нема право да го одбие влезниот ДДВ, и покрај фактот дека добавувачот подоцна ја пријавил набавката за месец октомври 2000 година.

16. Друштвото-жалител изјавило жалба против решението на Регионалната даночна управа на 19 март 2001 година, тврдејќи дека не може да се негира правото на одбивање на влезен ДДВ само поради тоа што добавувачот задоцнил со својата обврска за пријавување на ДДВ. Друштвото-жалител, исто така, тврдело дека правото на добавувачот да го одбие ДДВ што го исплатило на својот добавувач било потврдено од страна на неговата даночна служба, додека на друштвото-жалител не му било овозможено тоа право. Во своите поднесоци друштвото-жалител се повикало, меѓу другото, на член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата.

17. Во пресуда од 21 септември 2001 година, Регионалниот суд Пловдив ја одбил жалбата на друштвото-жалител и ги

потврдил одлуките на даночните управи. Тој навел како што следува:

"Судот утврди дека ... приговорот на [друштвото-жалител] е ... неоснован. Особено, [друштвото-жалител спореше дека] ги исполнило обврските, а добавувачот не постапил согласно своите обврски. Правото да се ... [одбие влезен ДДВ] произлегува за примателот на набавка [што се оданочува] само ако добавувачот ги исполнил условите согласно член 64 во врска со член 55 од Законот за ДДВ. Законот не прави разлика помеѓу страните во трансакција за набавка во поглед на почитување на обврските; од тие причини, судот не може да воведи таков елемент во оваа пресуда."

18. На 26 октомври 2001 година друштвото-жалител поднело жалба до Врховниот управен суд.

19. Во конечната пресуда од 24 октомври 2002 година, Врховниот управен суд се согласил со наодите и заклучоците на даночните органи и го навел следново:

"... Во овој случај непочитувањето на добавувачот влијае неповолно врз примачот ..., бидејќи правото за враќање на [влезен ДДВ] не произлегува за [вториот] и не е важно дека примачот на набавката [што се оданочува] [постапил] со добра волја и во согласност со обврските ..., бидејќи тоа е ирелевантно за [целите на] оданочување. ... Нема, исто така, ... повреда на ... член 1 од Протоколот бр.1, бидејќи одбивањето да се признае правото на тужителот на [поврат на влезен ДДВ], согласно член 64 (2) од Законот за ДДВ не ги повредило неговите сопственички права, поради [фактот дека] признавањето на неговото материјално право [на поврат], согласно член 64 од Законот за ДДВ е условено од активностите на неговиот добавувач и исполнувањето на [вториот] [на обврските] vis-à-vis [државниот] буџет. ..."

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

Закон за ДДВ

(А) Општи информации

20. Законот за ДДВ стапи на сила на 1 јануари 1999 година. Иако во тоа време Бугарија не била членка на Европската унија (ЕУ), домашната легислатива за ДДВ во многу аспекти ги следела одредбите на Директивата на Советот 77/388/ЕЕЗ од 17 мај 1977 година за усогласување на законите на земјите-членки во врска со даноците на промет, позната како Шеста директива за ДДВ, која во тоа време беше главна основа за системот на данокот на додадена вредност во ЕУ.

21. Во принцип, ДДВ е наплатен на цената за набавка на стоки и услуги плус одредени трошоци, даноци и давачки што не

го вклучуваат самиот ДДВ. За повеќето домашни набавки на стоки и услуги, како и увози, се применуваше стандардната стапка на ДДВ од дваесет проценти.

22. ДДВ генерално се пријавувал и плаќал месечно. Месечниот поврат на ДДВ морал да се поднесе и месечните исплати на ДДВ да се извршат до четиринаесеттиот ден од наредниот месец.

23. Во релевантното време, секое лице (правно или физичко, резидент или нерезидент), кое имало оданочлив приход што надминува 75.000 лева (38.461 евра) за време на било кој претходен период од дванаесет месеци било обврзано да се регистрира за целите на ДДВ (член 108). Во одредени случаи било можно и доброволно и опционо регистрање.

24. На 1 јануари 2007 година, кога Бугарија стана членка на ЕУ, Законот за ДДВ е заменет со нов закон со истото име.

(б) Право на одбивање на влезен ДДВ

25. Во тоа време влезниот ДДВ - т.н. "даночен кредит" според домашното законодавство - беше износот на данокот кој му бил наплатен на лице регистрирано за ДДВ според Законот за ДДВ за прием на оданочлива набавка на стоки или услуги, или за увезени стоки, во утврден даночен период, за кој лицето за кое станува збор има право на поврат (член 63).

26. Во текот на релевантниот период и во контекст на конкретниот случај, каде што ДДВ за набавките го надминал ДДВ наплатен за продажба во даден даночен период, вишокот на ДДВ прво бил поместен за период од шест месеци за да се надомести ДДВ што требало да се исплати во тие шест месеци, како и други обврски кон државата (членови 63 и 77). Ако на крајот на шестмесечниот период вишокот на ДДВ, или дел од него, сè уште не е вратен, билансот се враќа во следните четириесет и пет дена (член 77). Овој рок би можел да се продолжи ако даночните органи иницирале постапка за даночна ревизија (член 78 § 7).

27. Во релевантното време, член 64 од Законот за ДДВ предвидувал дека примателот на набавката може да го одбие влезниот ДДВ кога се исполнети следниве услови:

(а) примателот на набавката на која е наплатен ДДВ е лице со пријавен ДДВ;

(б) ДДВ е наплатен од добавувачот, кој бил лице со пријавен ДДВ, најдоцна на денот на издавање на фактурата за плаќање ДДВ;

(в) предметната набавка подлежела на плаќање на ДДВ;

(г) добиените стоки или услуги се користеле, се користат или би се користеле за набавки кои подлежат на ДДВ; и,

(д) примателот имал фактура за ДДВ која ги исполнува законските услови.

28. Покрај наведеното погоре, во однос на точка (б), се сметало дека е наплатен ДДВ за релевантниот период кога добавувачот:

(1) издал фактура во која е наведен износот на ДДВ;

(2) го евидентирал издавањето на фактурата во својата книга за продажба;

(2) го евидентирал платениот ДДВ во својата сметководствена евиденција како обврска кон Буџетот на државата; и

(3) го навел платениот ДДВ во своето барање за поврат на ДДВ поднесено до даночните органи (член 55 § 6).

III. ПРАВОТО НА ЗАЕДНИЦАТА

29. Во тоа време, Бугарија не беше членка на Европската унија. Соодветно на тоа, *acquis communautaire* не беше директно применлив ниту пак се транспонираше во домашното законодавство. Сепак, како што е наведено погоре, нејзиното домашно законодавство за ДДВ во многу аспекти ги следело одредбите од Шестата директива за ДДВ (види став 20 погоре).

30. Како резултат на тоа, вреди да се споменат во контекст на конкретниот случај следните две пресуди на Судот на правдата на европските заедници (СЈЕС), каде се разгледува правото на примателот на набавките на надомест на ДДВ наплатен на таквите набавки во случаи на сомневање за "рингишпил измама". Овој вид на измама, вид на измама во рамките на заедницата каде исчезнува трговец со ДДВ, се случува кога стоките се увезуваат ослободени од ДДВ од други земји-членки, потоа повторно се продаваат преку низа компании по цени во кои е вклучен ДДВ и потоа повторно се извезуваат во друга земја-членка при што изворниот увозник исчезнува без да им го плати на даночните органи износот на ДДВ што го имаат платено неговите клиенти.

31. Во својата пресуда од 12 јануари 2006 година во споените случаи C-354/03, C355/03 и C-484/03, *Optigen Ltd (C-354/03), Fulcrum Electronics Ltd (C-355/03) and Bond House Systems Ltd (C-484/03) v Commissioners of Customs & Excise*: референца за прелиминарна одлука од Високиот суд на правдата (Англија и Велс), Оддел за справедливост – Обединето Кралство,

Извештаи на Европскиот суд (ECR) 2006 година, страница I-00483, CJЕС заклучи како што следува:

"Трансакции како што е случај со предметните во главната постапка, кои самите не се поништени со измама за данокот на додадена вредност, претставуваат промет на стоки или услуги извршени од страна на даночен обврзник кој дејствува како таков и економска дејност во рамките на значењето на член 2 (1), 4 и 5 (1) од Шестата директива на Советот 77/388/ ЕЕС од 17 мај 1977 година за усогласување на законите на земјите-членки во врска со даноците на промет – заеднички систем на данок на додадена вредност: единствена основа за проценка, како што е изменета со Директивата на Советот 95/7/ЕС од 10 април 1995 година, каде што тие ги исполнуваат објективните критериуми врз кои се базираат дефинициите на тие услови, без оглед на намерата на трговецот, освен засегнатиот даночен обврзник вклучен во истиот синџир на набавки и/или можната лажна природа на друга трансакција во синџирот, пред или по извршена трансакција на даночниот обврзник, за којшто тој даночен обврзник не знаел и не можел да знае. Правото на одбивање на влезниот данок на додадена вредност на даночен обврзник кој врши такви трансакции не може да биде под влијание на фактот дека во синџирот на набавки од кои тие трансакции се дел друга претходна или последователна трансакција е поништена измама за данокот на додадена вредност, без тој даночен обврзник да знаел или да можел да знае на било каков начин."

32. Во слична пресуда од 6 јули 2006 година во споените случаи C-439/04 и C-440/04, *Axel Kittel v Belgian State (C-439/04) and Belgian State v Recolta Recycling SPRL (C-440/04)* (ECR 2006, страница I-06161), CJЕС понатаму го констатира следново.

"Кога купувачот на стоките е даночен обврзник кој не знаел и не можел да знае дека предметната трансакција е поврзана со измама извршена од страна на продавачот, член 17 од Шестата директива на Советот 77/388/ ЕЕС од 17 мај 1977 година за усогласување на законите на земјите-членки во врска со даноците на промет - Заеднички систем на данок на додадена вредност: единствена основа за проценка, како што е изменета со Директивата 95/7/ ЕС на Советот од 10 април 1995 година, мора да се толкува во смисла дека го попречува владеењето на националното право според кое фактот дека купопродажниот договор е неважечки - заради одредба од граѓанското право според која тој договор е неважечки, што било спротивно на јавната политика за незаконска основа на договорот што му се припишува на продавачот - предизвикува даночниот обврзник да го изгуби правото на поврат на исплатениот данок на додадена вредност. Во тој поглед е ирелевантно дали фактот што договорот е неважечки е резултат на измамничко затајување на данокот на додадена вредност или на друга измама.

Спротивно на тоа, кога ќе се утврди, имајќи предвид објективни фактори, дека набавката е на даночен обврзник кој знаел или требало да знае дека, со купувањето, учествувал во трансакција поврзана со измамничко затајување на данок на додадена вредност, националниот суд е тој што треба да му го одземе правото на тој даночен обврзник на поврат на ДДВ".

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 1 ОД ПРОТОКОЛ БР.1

33. Друштвото-жалител се жалеше според член 1 од Протокол бр.1 дека, и покрај тоа што целосно ги испочитувал обврските за пријавување на ДДВ, домашните органи го лишиле од правото на поврат на влезниот ДДВ што го платил на примените набавки на стоки, бидејќи неговиот добавувач не ја исполнил на време својата обврска за пријавување на ДДВ. Покрај тоа, како резултат на одбивањето на горенаведениот поврат на ДДВ, друштвото-жалител неоправдано морало да го плати по вторпат влезниот ДДВ, овој пат директно во државниот буџет според утврдениот данок, заедно со камата.

Член 1 од Протокол бр.1 гласи:

"Секое физичко или правно лице има право на непречено уживање на својата сопственост. Никој не може да биде лишен од својот имот, освен заради јавен интерес и под услови предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Претходните одредби, сепак, не може на било кој начин да го спречат правото на државата да ги примени оние закони кои таа смета дека се неопходни за да се контролира користењето на сопственоста согласно општите интереси или за да се обезбеди плаќање на даноците или други придонеси или казни."

A. Поднесоци на странките

1. Владата

34. Владата изјави дека друштвото-жалител можело да поведе постапка против својот добавувач според општите правила на прекршочното право со цел да побара надоместок за влезниот ДДВ за кој не му бил дозволен поврат заради тоа што добавувачот не ги испочитувал своите обврски за пријавување на ДДВ.

35. За основаноста на жалбата, Владата истакна дека во принцип наплатата на даноците спаѓа во рамките на опсегот на вториот став од член 1 од Протоколот бр.1, бидејќи се однесува на мерките за контрола на користењето на имотот согласно општиот интерес.

36. Таа понатаму истакна дека таквите мерки се легитимни кога се предвидени во закон или друг нормативен акт, и сметаше

дека државата ужива значителна слобода во одредувањето на "законите ... кои таа смета дека се неопходни за регулирање на користењето на имотот" како што е предвидено во вториот став од член 1 од Протоколот бр.1 (Владата се повика на *AGOSI v. the United Kingdom*, 24 октомври 1986 година, § 52, серија А, бр.108). Таа, исто така, сметаше дека, доколку повеќето мерки за контрола на користењето на имотот не вклучуваат конфискација, Конвенцијата им дава на домашните власти значителна слобода на дејствување во регулирањето, врз основа на своите социјални и економски критериуми, на користењето на приватната сопственост. Следејќи го ова размислување, според Владата, Судот во својата пресуда во случајот *Handyside v. the United Kingdom* (7 декември 1976 година, серија А, бр.24) навел дека вториот став од член 1 од Протоколот бр.1 "ги поставува државите-договорнички како единствени судии за 'потребата' за вмешување" (*ibid.*, § 62).

37. Владата изнесе дека дополнителен услов за да може мерка да биде легитимна е таа да биде во согласност со "општиот интерес"; во овој поглед членките уживале "широка маргина на дискреција" (таа се повика на *Tre Traktörer AB v. Sweden*, 7 јули 1989 година, § 62, серија А, бр.159).

38. Што се однесува до конкретниот случај, Владата истакна дека тој е поврзан со "даночен кредит", влезен ДДВ кој во согласност со член 63 од Законот за ДДВ може да се одбие само ако данокот бил наплатен. Според тоа, се однесувал на правото на друштвото-жалител да одбие износ што треба да го плати во однос на ДДВ само ако се исполнети одредени законски дефинирани услови: (а) била издадена фактура со вклучен ДДВ, (б) фактурата била евидентирана во книгата за промет за кој се плаќа ДДВ, (в) добавувачот ја евидентирал фактурата во својата сметководствена евиденција и (г) добавувачот ја евидентирал во уредно поднесеното барање за поврат на ДДВ (член 55 § 6). Само кога овие четири услови се исполнети кумулативно се добива право на одбивање на влезниот ДДВ, што од тогаш претставува "сопственост" во рамките на значењето на член 1 од Протоколот бр.1. Според тоа, само од тој момент натаму друштвото-жалител можело да тврди дека имало вмешување во неговото право на одбивање на влезниот ДДВ. Во поглед на погоре наведеното, Владата сметаше дека друштвото-жалител нема "сопственост" во рамките на значењето на член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата кое можело да биде предмет на вмешување.

39. Таа понатаму тврдеше дека правото на одбивање на влезниот ДДВ е резултат на сложени даночни односи помеѓу

добавувачот и друштвото-жалител и дека тоа имплицитно се согласило со ситуација во која правото за поврат на ДДВ зависи од активностите на добавувачот. Оваа ситуација, тврдеше Владата, е широко позната, е предвидлива и се однесува на набавки кои подлежат на ДДВ.

40. Владата, исто така, изнесе дека домашните органи дејствувале во општ интерес, со цел да се обезбеди наплатата на даноците и зајакне дисциплината во пријавувањето на данокот. Таа сметаше дека тоа било во согласност со дадената дискреција на државите во согласност со вториот став од член 1 од Протоколот бр.1.

41. Владата, исто така, сметаше дека, во случај Судот да утврди дека имало вмешување во условна сопственост на друштвото-жалител, не би требало да се смета дека претставувало преголем товар за него, бидејќи износот на ДДВ бил познат и бил утврден на дваесет проценти. Соодветно на тоа, Владата сметаше дека конкретниот случај не претставува прекумерен товар изречен на друштвото-жалител туку едноставно одбивање да се овозможи поврат на влезниот ДДВ.

2. Друштвото-жалител

42. Друштвото-жалител изјави дека не може да бара надомест на штета од својот добавувач според општите правила на прекршочното право од причина што имале договорен однос и домашното законодавство не му овозможува да поведе постапка во тие околности. Покрај тоа, тоа тврдеше дека ненавременото почитување на добавувачот на своите обврски за пријавување на ДДВ не може да се каже дека директно му наштетило и добавувачот не се збогатил на било кој начин, како резултат на тоа. Друштвото-жалител сметаше дека штетата била предизвикана од активностите на даночните органи, и нивните заклучоци во утврдувањето на данокот во однос на последиците од задоцнетото исполнување на обврските на добавувачот. Според тоа, тоа тврдеше дека постапка според општите правила на прекршочното право против својот добавувач не може да биде соодветен надомест на штетата во однос на неговата жалба според член 1 од Протокол бр.1.

43. Во однос на основаноста, друштвото-жалител тврдеше дека правото на одбивање на влезниот ДДВ претставува "сопственост" во смисла на член 1 од Протокол бр.1 која треба да се смета дека се појавила во моментот кога тоа целосно ги исполнило своите обврски за пријавување на ДДВ. Тоа изнесе наводи дека фактот дека признавањето на правото на одбивање на влезниот ДДВ е условено со исполнување на обврските на

добавувачот - фактор кој бил надвор од контрола на примачот на набавката - направил соодветните одредби од Законот за ДДВ да се непредвидливи и арбитрарни во примената. Според тоа, друштвото-жалител сметаше дека одбивањето на органите да му овозможат да го одбие влезниот ДДВ претставува лишување од негова сопственост, што резултира од фактот дека во цената што тоа ја платило на својот добавувач бил вклучен ДДВ во износ од 3.610 лева (1.851 евра). Оттука, тоа не само што го загубило износот што го исплатило на својот добавувач во однос на ДДВ, туку, исто така, морало да ја плати истата сума по вторпат во буџетот на државата, според утврдувањето на данокот, заедно со камата во износ од 200.24 лева (102 евра). Покрај тоа, друштвото-жалител тврдеше дека, како резултат на одбивањето да му се овозможи да го одбие ДДВ, сумата што ја платило на добавувачот како ДДВ не било дозволено да се одземе при пресметување на данокот на приход како расход и била предмет на корпоративен данок на добивка, што претставувало понатамошно лишување од неговата "сопственост" во рамките на значењето на член 1 од Протокол бр.1.

44. Алтернативно, друштвото-жалител тврдеше дека имало легитимен интерес за одбивање на влезниот ДДВ кој, исто така, спаѓа во рамките на опсегот на член 1 од Протокол бр.1 (друштвото-жалител се повика на *Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*, 20 ноември 1995 година, серија А бр.332). Конкретно, со оглед дека постапило со добра волја кон својот добавувач и даночните органи, го платило ДДВ со кое го задолжил добавувачот и навремено ја евидентирало трансакцијата во својата сметководствена евиденција, легитимно се стекнало со основано очекување дека ќе му биде признато правото на одбивање на влезен ДДВ. Друштвото-жалител понатаму тврдеше дека правото на одбивање на влезен ДДВ претставува имот во однос на кој има "легитимно очекување" дека ќе му се овозможи ефективно уживање на правото на сопственост.

45. Со оглед на погоренаведеното, друштвото-жалител сметаше дека член 1 од Протокол бр.1 е применлив и дека имало несомнено вмешување во неговата "сопственост" во смисла на овој член.

46. Што се однесува до тоа дали било неопходно вмешувањето, друштвото-жалител потврди дека тежнело да го заштити интересот на заедницата во ефикасната наплата на даноците. Сепак, дури и под претпоставка дека вмешувањето во неговите сопственички права служело на легитимна цел,

друштвото-жалител сметаше дека вмешувањето не било во општ интерес, со оглед дека ДДВ за предметната набавка бил платен во државниот буџет од страна на добавувачот само со мало задоцнување.

47. Друштвото-жалител понатаму тврдеше дека предметното вмешување не било пропорционално, бидејќи не се постигнал правичен баланс помеѓу барањата на општиот интерес на заедницата и неговото право на заштита на правата на сопственост. Особено, иако тоа се согласи со Владата дека државите уживаат широка маргина на дискреција во рамките на вториот став од член 1 од Протоколот бр.1 во спроведувањето на фискалната регулатива, нивната дискреција во тој поглед не може да се смета за неограничена. Во врска со тоа тврдеше дека морало да носи индивидуален и прекумерен товар кој ја нарушил правичната рамнотежа што мора да се одржува помеѓу барањата на општиот интерес на заедницата и барањата за заштита на правото на сопственост. Особено, иако друштвото-жалител целосно и навремено ги исполнило своите обврски за пријавување на ДДВ, заради тоа што неговиот добавувач не ги исполнил своите обврски за пријавување на ДДВ на ист начин (а) сè уште е лишено од правото да го одбие влезниот ДДВ во износ од 3.610 лева (1.851 евра); (б) потоа му било наложено да плати ДДВ во износ од 3.610 лева (1.851 евра) по вторпат, но овој пат на државниот буџет; (в) дополнително му е наложено да плати камата во износ од 200,24 лева (102 евра) на тој износ; (г) ДДВ што го исплатило на својот добавувач не бил признат како трошок за кој е дозволен поврат при пресметувањето на данок на приход и е наплатен корпоративен данок на приход; (д) направило дополнителни трошоци за судски такси при оспорувањето на утврдениот данок; (ѓ) на тој начин било прекумерно и строго казнето за прекршок сторен од страна на добавувачот, кој, всушност, ги исполнил своите обврски за пријавување на ДДВ, но со мало задоцнување; и (е) се јавила општа несигурност во фискалното работење на друштвото-жалител бидејќи сите негови набавки што подлежат на ДДВ на сличен начин може да бидат компромитирани заради пропуст на добавувачот да ги исполни своите обврски за пријавување на ДДВ. Дополнително, друштвото-жалител ќе нема сознанија за тоа сè додека даночните органи не одбијат да му го признаат правото на одбивање на влезен ДДВ во врска со одредена трансакција.

48. Оттука, друштвото-жалител сметаше дека големите материјални и нематеријални последици што ги доживеало, и покрај тоа што дејствувало во целосна согласност со законот, се

доказ за несоодветната и непропорционалната природа на вмешувањето на државата.

Б. Допуштеност

49. Владата тврдеше дека друштвото-жалител можело да поведе постапка против својот добавувач според општите правила на прекршочното право со цел да побара надоместок за влезниот ДДВ што не му било дозволено да го одбие заради пропустот на добавувачот да ги испочитува своите обврски за пријавување на ДДВ (види став 34 погоре). Таа не достави примери од својата домашна судска пракса во поткрепа на тврдењата дека тоа е остварлива алтернатива која можела да ја надомести штетата на друштвото-жалител. Судот ја забележува во овој поглед позицијата на друштвото-жалител и неговото тврдење дека такво дејствие не му било на располагање според домашното законодавство (види став 42 погоре).

50. Судот признава дека кога Владата изнесува наводи за неисцрпување на правните лекови таа го носи товарот на докажување дека жалителот не искористил правен лек кој е и ефективен и на располагање во релевантното време. Расположливоста на било кој таков правен лек мора да биде доволно сигурно во законот, како и во праксата (види *Vernillo v. France*, 20 февруари 1991 година, § 27, серија А бр.198). Доколку Владата не успее да покаже дека предложениот правен лек е и ефективен и расположлив во релевантното време со обезбедување на примери од домашни пресуди, Судот ќе најде дека не може да се смета дека друштвото-жалител не ги искористило расположливите домашни правни лекови со тоа што не повело постапка против својот добавувач според општите правила на прекршочното право.

51. Во секој случај, Судот утврди дека друштвото-жалител ја обжалilo проценката за утврдување на данокот изречена против него, ги предочило своите аргументи пред домашните судови и им дало можност да ја спречат или да ја исправат наводната повреда на членот 1 од Протоколот бр.1. Оттука, тоа ги исцрпело расположливите домашни правни лекови во однос на жалбата поднесена до Судот.

52. Според тоа, Судот утврди дека жалбата не е очигледно неоснована во рамките на значењето на член 35 § 3 од Конвенцијата. Тој понатаму забележува дека не е недопуштена по било кој друг основ. Од тие причини, мора да се прогласи за допуштена.

В. Основаност

1. Постојење на сопственост во смисла на член 1 од Протокол бр.1

53. Судот ја повторува својата востановена судска практика според која жалителот може да изнесе наводи за повреда на член 1 од Протоколот бр.1 само доколку оспорените одлуки биле во врска со неговата "сопственост" во смисла на оваа одредба. "Сопственост" може да биде или "постоечка сопственост" или имот, вклучувајќи побарувања, во однос на кои жалителот може да тврди дека има барем "легитимно очекување" да се стекне со ефективно уживање на правото на сопственост. Наспроти тоа, надежта за признавање на право на сопственост што не можело да го оствари ефективно не може да се смета за "сопственост" во рамките на значењето на член 1 од Протокол бр.1, ниту пак може да се смета условно побарување кое застарело како резултат на неисполнување на условот (види *Kopecký v. Slovakia* [GC], бр.44912/98, § 35, ECHR 2004-IX; *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany* [GC], бр.42527/98, §§ 82 и 83, ECHR 2001-VIII; и *Gratzinger and Gratzingerova v. the Czech Republic* (dec.) [GC], бр.39794/98, §69, ECHR 2002-VII).

54. Судот смета дека во конкретниот случај правото да се побарува одбивање на влезниот ДДВ го стекнало друштвото-жалител кога ДДВ што тоа го исплатило за набавките го надминал ДДВ што го наплатило за продажбата. Со цел да го искористи правото за одбивање, друштвото-жалител целосно ги исполнило своите обврски согласно Законот за ДДВ: (а) го платило ДДВ за набавката врз основа на фактурата за ДДВ издадена од неговиот добавувач; (б) ја евидентирало набавката во својата сметководствена евиденција за месец август 2000 година; и (в) ја евидентирало во своето барање за поврат на ДДВ за тој период. Според тоа, друштвото-жалител направило сè што е во негова моќ, според важечките закони, со цел да се стекне со правото на поврат на влезниот ДДВ.

55. Меѓутоа, Судот го нотира аргументот на Владата дека тоа не е доволно за да се создаде законско право за друштвото-жалител да го одбие влезниот ДДВ за предметната набавка,

бидејќи не биле исполнети сите услови од член 63 од Законот за ДДВ (види став 38 погоре). Особено, откако даночните органи спровеле вкрстена проверка на добавувачот утврдиле несовпаѓање во однос на пријавите што ги навело да заклучат дека не е наплатен ДДВ на набавката во даночниот период за август 2000 година, па одбиле да го признаат правото на друштвото-жалител да добие поврат на влезниот ДДВ (види ставови 12 и 13 погоре). Според тоа, правото на поврат на влезниот ДДВ не претставува "постојна сопственост" на друштвото-жалител.

56. Судот понатаму го забележува аргументот на Владата дека со влегувањето во договорен однос со добавувачот, што неизбежно имало даночни последици за двете страни, друштвото-жалител имплицитно се согласило со ситуација во која правото на поврат на влезен ДДВ зависи од активностите на наведениот добавувач (види став 39 погоре). Судот забележува дека, сепак, правилата со кои се регулира системот за ДДВ оданочување - вклучувајќи ги условите за пријавување, наплати, повторни наплати, изземања, одземања и надоместоци - се исклучиво утврдени и регулирани од страна на државата. Оттука, како резултат на правилата наметнати од страна на државата друштвото-жалител имало ограничен или никаков избор во однос на тоа дали и како ќе учествува во системот на ДДВ оданочување. Исто така, во однос на предметната набавка, друштвото-жалител, како лице пријавено за ДДВ, немало избор во однос на важечките правила за ДДВ. Од тие причини, не може да се смета дека со влегувањето во договорен однос со својот добавувач тоа се согласило со некои конкретни правила за ДДВ кои потоа можеле да имаат негативен ефект врз неговата даночна позиција.

57. Во светло на наведеното, Судот смета дека, доколку друштвото-жалител целосно и навремено ги испочитувало правилата за ДДВ утврдени од страна на државата, немало начин да го натера добавувачот да ги исполни обврските и не знаело дека тој не ги исполнил обврските, оправдано може да очекува да му биде дозволено да има корист од едно од главните правила на системот за ДДВ оданочување со тоа што ќе му се дозволи да добие поврат на влезниот ДДВ што му го исплатил на својот добавувач. Покрај тоа, само откако е изјавено побарување за поврат и е спроведена вкрстена проверка на добавувачот од страна на даночните органи би можело да се утврди дали добавувачот целосно ги исполнил своите обврски за пријавување на ДДВ. Според тоа, Судот смета дека правото на друштвото-жалител да бара поврат на

влезниот ДДВ претставувало најмалку "легитимно очекување" да се добие право на ефективно уживање на сопственост што е еднакво на "сопственост" во смисла на првата реченица од член 1 од Протокол бр.1 (види, *mutatis mutandis*, *Pine Valley Developments Ltd and Others v. Ireland*, 29 ноември 1991 година, § 51, серија А бр.222; *S.A. Dangeville v. France*, бр.36677/97, § 48, ECHR 2002-III; *Cabinet Diot and S.A. Gras Savoye v. France*, бр.49217/99 и бр.49218/99, § 26, 22 јули 2003 година; и *Aon Conseil and Courtage S.A. and Christian de Clarens S.A. v. France*, бр.70160/01, § 45, ECHR 2007-...).

58. Одделно, како резултат на заклучокот на органите дека не е „наплатен“ ДДВ на набавката во даночниот период за август 2000 година и нивното одбивање да го признаат правото на друштвото-жалител на поврат на влезниот ДДВ, нему му било наложено да плати ДДВ за набавката по вторпат, заедно со камата, на државниот буџет (види став 14 погоре). Покрај тоа, првата исплата на ДДВ за набавката што ја извршило друштвото-жалител, на својот добавувач, наводно веќе не се признавала како расход за целите на корпорациски данок на приход. Ова, за возврат, ја зголемило даночната основа на друштвото-жалител за предметната даночна година, што резултирало со тоа да мора да плати повисок корпорациски данок на приход отколку што, наводно, ќе платело во друг случај. Овие износи, кои друштвото-жалител ги исплатило како резултат на одбивањето на органите да му овозможи да го одбие влезниот ДДВ, несомнено претставувале сопственост во смисла на член 1 од Протокол бр.1.

2. Дали имало вмешување и правилото што се применува

59. Судот повторува дека органите му го одземале правото на друштвото-жалител на одбивање на ДДВ што го имало исплатено на својот добавувач, бидејќи добавувачот задоцнил во исполнувањето на своите обврски за пријавување на ДДВ. Тоа се случило и покрај признавањето од страна на органите на фактот дека друштвото-жалител целосно ги исполнило своите обврски за пријавување на ДДВ (види ставови 15 и 19 погоре). Покрај тоа, како резултат на претходно наведеното, органите наложиле на друштвото-жалител да го плати целокупниот ДДВ за набавката, заедно со камата, што за возврат очигледно довело до тоа друштвото-жалител да има повисока одговорност за корпорацискиот данок на приход за предметната даночна година.

60. Судот нотира дека друштвото-жалител истакнало наводи дека било лишено од својата сопственост, ситуација која треба

да биде испитана според втората реченица од првиот став на член 1 од Протоколот бр.1. Точно е дека вмешувањето во остварувањето на побарувањата кон државата може да претставува такво лишување од сопственоста (види *Pressos Compania Naviera S.A. and Others*, цитирана погоре, § 34). Сепак, во однос на плаќањето на данок, поприроден пристап е да се испита жалбата од аспект на контрола на користењето на сопственоста за општ интерес "да се обезбеди плаќањето на даноците", што потпаѓа во опсегот на вториот став на член 1 од Протоколот бр.1 (види *S.A. Dangeville*, цитирана погоре, § 51, и *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society v. the United Kingdom*, 23 октомври 1997 година, § 79, *Извештаи за пресуди и одлуки 1997-VII*). Владата изнесе аргументи во прилог на оваа карактеризација (види став 35 погоре).

61. Судот, сепак, смета дека може да не е потребно да се одлучи за ова прашање, бидејќи двете правила не се "различни", во смисла на нивна неповрзаност, се однесуваат само на одредени случаи на вмешување во правото на мирно уживање на сопственоста и мора, според тоа, да се толкува во светло на принципите наведени во првата реченица од првиот став. Според тоа, Судот е на мислење дека треба да го испита вмешувањето во светлината на првата реченица од првиот став на член 1 од Протоколот бр.1 (види *S.A. Dangeville*, цитирана погоре, § 51).

3. Дали вмешувањето е оправдано

62. Судот потсетува дека, во согласност со својата добро воспоставена судска пракса, пример на вмешување, вклучувајќи и такво што произлегува од мерка за обезбедување на плаќањето на даноци, мора да постигне "правичен баланс" помеѓу барањата од општ интерес за заедницата и барањата за заштита на основните права на поединецот. Загриженоста за да се постигне овој баланс се одразува во структурата на член 1 од Протоколот бр.1 во целина, вклучувајќи го и вториот став: мора да постои разумен однос на пропорционалност помеѓу употребените средства и саканата цел.

63. Меѓутоа, во одредувањето на тоа дали овој услов е исполнет, се признава дека државата-договорничка, особено при утврдувањето на рамките и имплементацијата на политиките во областа на оданочувањето, ужива широка маргина на дискреција, а Судот ќе ја почитува оценката на законодавството во такви прашања, освен ако нема разумна основа (види *Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, 23 септември

1982 година, § 69, серија А бр.52; *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society*, цитирана погоре, § 80; и *M.A. and 34 Others v. Finland* (dec.), бр.27793/95, 10 јуни 2003).

64. Според тоа, Судот не може да не го оствари своето право на ревизија и мора да утврди дали е задржан потребниот баланс на начин во согласност со правото на друштвото-жалител на „мирно уживање на [својата] сопственост“, во смисла на првата реченица од член 1 од Протоколот бр.1 (види *Sporrong and Lönnroth*, цитирана погоре, § 69; *Lithgow and Others v. the United Kingdom*, 8 јули 1986 година, §§ 121-22, серија А бр.102; и *Intersplav v. Ukraine*, бр.803/02, § 38, 9 јануари 2007).

(а) Општ интерес

65. Судот смета дека во конкретниот случај од општ интерес на заедницата било зачувувањето на финансиската стабилност на системот на ДДВ оданочување со неговите комплексни правила во однос на наплатата, повторната наплата, изземањата, одземањата и надоместоците. Основните елементи за зачувување на таа стабилност било постигнувањето на целосно и навремено извршување на обврските од страна на сите лица кои подлежат на ДДВ да го пријават и платат ДДВ и, во крајна линија, спречување на било какви измамнички злоупотреби на споменатиот систем. Во оваа смисла, Судот прифаќа дека обидите за злоупотреба на системот за ДДВ оданочување треба да се спречат и дека може да е разумно домашното законодавство да бара посебно внимание од лицата кои подлежат на плаќање на ДДВ со цел да се спречат ваквите злоупотреби.

(б) Дали е постигнат правичен баланс помеѓу спротивставените интереси

66. Според горенаведеното, потребно е да се процени дали употребените средства од страна на државата за зачувување на финансиската стабилност на системот за ДДВ оданочување и за спречување на било каква измамничка злоупотреба на системот претставувало пропорционално вмешување во правото на друштвото-жалител на мирно уживање на својата "сопственост".

67. Судот повторно забележува дека друштвото-жалител целосно ги исполнило своите обврски за пријавување на ДДВ. Покрај тоа, Судот забележува дека добавувачот на друштвото-жалител исто така на крајот ја исполнил својата обврска за пријавување на ДДВ, но со задоцнување од два месеци. Како резултат на тоа, добавувачот или го платил ДДВ во буџетот на

државата или го одбил износот на влезниот ДДВ што го платил на својот добавувач и го платил остатокот од ДДВ во буџетот на државата. Според тоа, ДДВ што требал да се плати во ланецот на предметната набавка на крајот бил платен на државата.

68. Со оглед на наведеното погоре, до 31 јануари 2001 година, кога даночните органи не го признале правото на друштвото-жалител да го одбие влезниот ДДВ за предметната набавка, требало да биде очигледно дека немало никаков негативен ефект врз државниот буџет. Напротив, на крајот државниот буџет всушност примил две уплати на ДДВ за истата набавка - една од добавувачот кој добил исплата од друштвото-жалител и една од самото друштво-жалител кога му било наложено да го плати ДДВ заедно со камата. Според тоа, недозволувањето на друштвото-жалител да го одбие влезниот ДДВ се чини дека, само по себе, не е оправдано со потребата да се обезбеди плаќањето на даноците, кои сите биле платени, или во најмала рака пријавени, од страна на добавувачот до тоа време, иако со задоцнување. Судот го нотира во овој поглед крутото толкување на одредбата на која се повикале органите при непризнавањето на правото на друштвото-жалител да го одбие влезниот ДДВ и отсуството на било каква проценка на севкупниот ефект врз државниот буџет на задоцнетото исполнување на обврските од страна на добавувачот.

69. Одделно, Судот забележува дека друштвото-жалител немало апсолутно никаква моќ да го следи, контролира или обезбеди исполнувањето на обврските за пријавување, поднесување барање и плаќање на ДДВ од страна на својот добавувач. Според тоа, Судот утврди дека друштвото-жалител било ставено во нерамноправна положба со тоа што немало сигурност дали, и покрај неговото целосно исполнување на обврските, ќе биде во можност да го одбие влезниот ДДВ што му го исплатил на својот добавувач, со оглед дека признавањето на правото на одбивање, исто така, зависело од проценката на даночните органи за тоа дали добавувачот навремено ги исполнил своите обврски за пријавување на ДДВ.

70. На крај, во однос на напорите да се спречат измамнички злоупотреби на системот за ДДВ оданочување, Судот прифаќа дека кога договорните држави поседуваат информации за таков вид на злоупотреба од страна на одреден поединец или правно лице, може да превземат соодветни мерки за тоа да се спречи, запре или казни. Сепак, тој смета дека ако националните органи, во отсуство на какви било индикации за директна вмешаност на поединец или правно лице во лажни злоупотреби на ДДВ во синџирот за понудата, или сознание за тоа, сепак го казнат

примателот на набавката кој целосно ги исполнил своите обврски за дејствијата или инертноста на добавувачот над кои тој нема контрола и во однос на кои тој нема начин да го следи или обезбеди исполнувањето на обврските, тие ја надминуваат границата на она што е разумно и ја изместуваат правичната рамнотежа која мора да се одржува помеѓу барањата на општиот интерес на заедницата и барањата за заштита на правото на сопственост (види, *mutatis mutandis*, *Intersplav*, цитирана погоре, §38).

4. Заклучок

71. Со оглед на навременото и целосно исполнување од страна на друштвото-жалител на обврските за пријавување на ДДВ, неговата неможност да обезбеди исполнување на обврските на својот добавувач за пријавување на ДДВ и фактот дека немало измама во однос на системот за ДДВ за што друштвото-жалител знаело или имало начин да дознае, Судот утврди дека не смеело од него да се бара да ги сноси целосно последиците од пропустот на својот добавувач навремено да ги исполни обврските за пријавување на ДДВ, со тоа што нему било признаено правото на одбивање на влезниот ДДВ и, како резултат на тоа, му било наложено да плати ДДВ по вторпат, плус камата. Судот смета дека тоа претставувало преголем индивидуален товар врз друштвото-жалител што ја изместило правичната рамнотежа која мора да се одржува помеѓу барањата на општиот интерес на заедницата и барањата за заштита на правото на сопственост.

Оттука, има повреда на членот 1 од Протоколот бр.1.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 14 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

72. Друштвото-жалител изнесе наводи дека има повреда на членот 14 од Конвенцијата во врска со членот 1 од Протоколот бр.1. Тоа тврди дека домашното законодавство за ДДВ е дискриминаторско, бидејќи го лишило друштвото-жалител од неговата сопственост со единствена цел да се обезбеди плаќањето на достасаниот ДДВ од друго друштво. Тоа, исто така, смета дека ова е дискриминаторско, бидејќи домашното законодавство за ДДВ предвидува различни степени на заштита за државната и за приватната сопственост. Друштвото-жалител понатаму изнесе наводи дека неговиот добавувач бил третиран поинаку, бидејќи даночните органи му го признале правото на одбивање на ДДВ што го платил во однос на набавката, а тоа право не му било признато на друштвото-жалител.

Член 14 предвидува:

"Уживањето на правата и слободите утврдени во Конвенцијата треба да се обезбеди без никаква дискриминација заснована врз пол, раса, боја на кожа, јазик, религија, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, припадност на национално малцинство, имот, раѓање или друг статус."

73. Владата ги оспори аргументите на друштвото-жалител и тврдеше дека релевантните прописи за ДДВ се јасни, концизни и се применуваат на ист начин за сите приматели на набавки што подлежат на ДДВ. Владата, исто така, истакна дека друштвото-жалител и неговиот добавувач имаат различни улоги и завземаат различни нивоа за ДДВ во синџирот на набавката. Според тоа, разликата во нивниот третман е оправдана врз таа основа и не може да се толкува како дискриминаторска.

74. Судот забележува дека овој жалбен навод е поврзан со наводот разгледуван погоре и, од тие причини, мора да биде прогласен за допуштен.

75. Сепак, имајќи ги предвид заклучоците во врска со член 1 од Протоколот бр.1 (види став 71 погоре), Судот смета дека не е потребно да се испита дали, во овој случај, имало и повреда на член 14 од Конвенцијата (види, *mutatis mutandis*, *S.A. Dangeville*, цитирана погоре, § 66).

III. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 13 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

76. Друштвото-жалител се жалеше согласно член 13, во врска со член 14 и член 1 од Протокол бр.1, дека немало ефикасни домашни правни лекови за своите жалбени наводи според Конвенцијата и дека домашните судови не ги адресирале неговите аргументи во врска со наводните повреди на Конвенцијата.

Член 13 предвидува:

"Секој човек чии права и слободи определени во Конвенцијата се повредени ќе има ефективен лек пред домашните органи, без оглед на тоа што повредата била сторена од лица кои вршеле службена должност".

77. Судот нотира дека друштвото-жалител има право на жалба против утврдувањето на данокот, што го искористил. Во текот на оваа постапка се произнело за своите жалбени наводи според Конвенцијата пред домашните судови, кои ги разгледале, иако одлучиле против друштвото-жалител. Според тоа, не се покрева прашање според оваа одредба.

Следи дека жалбата е очигледно неоснована и мора да биде отфрлена во согласност со член 35 §§ 3 и 4 од Конвенцијата.

IV. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

78. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

"Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите кон неа, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација, Судот, доколку е потребно, ќе додели правична отштета на оштетениот."

A. Штета

79. Друштвото-жалител побара 3.810,24 лева (BGN) (1.953 евра (ЕУР)) во однос на материјалната штета. Бараниот износ ја вклучува вредноста на влезниот ДДВ, во износ од 3.610 лева (1.851 евра), како и каматата што била наплатена на друштвото-жалител од страна на даночните органи (200,24 лева (102 евра), види став 13 погоре).

80. Друштвото-жалител исто така побара 3.000 евра во однос на нематеријална штета што произлегува особено од фрустрацијата, несигурноста и неизвесноста претрпена од страна на неговиот извршен директор.

81. Владата не даде коментари.

82. Во поглед на утврдената повреда на членот 1 од Протоколот бр.1, Судот смета дека, во однос на материјална штета, најсоодветен облик на обесштетување би бил да се додели вредноста на влезниот ДДВ (1.851 евра) што друштвото-жалител морало да го плати по вторпат, плус каматата што била наплатена на горенаведениот износ (102 EUR) (види *S.A. Dangeville*, цитирана погоре, § 70). Според тоа, Судот му доделува сума од 1.953 евра на друштвото-жалител за материјалната штета.

83. Понатаму, Судот смета дека иако друштвото-жалител може да претрпело нематеријална штета, оваа пресуда обезбедува доволна компензација за тоа (*ibid.*).

B. Трошоци

84. Друштвото-жалител побара 546,61 лева (280 евра) во однос на трошоците направени во постапката пред домашните судови. Побаруваниот износ ги опфаќа судската такса платена за оспорување на одлуката на регионалната даночна управа (50 лева (26 евра)), судската такса платена за жалбата против пресудата на Регионалниот суд Пловдив (28 лева (14 евра)), адвокатските трошоци пред домашните судови (200 лева (100 евра)), и трошоците доделени на даночните органи (268,61 лева

(138 евра)). Во поткрепа на своето барање, друштвото-жалител достави одлука од 16 јануари 2001 година на Регионалниот суд Пловдив со која се утврдени 268,61 лева (137 евра) за трошоци на даночните органи, договор за адвокатски услуги со својот адвокат и потврди за плаќање на судски такси.

85. Друштвото-жалител побара дополнителни 2.097,80 евра во однос на трошоците направени во постапката пред Судот за правна работа од педесет и два часа од страна на неговиот адвокат во износ од 70 евра за еден час и за поштенски, фотокопирање и трошоци за канцелариски материјали (27 евра). Друштвото-жалител достави договор за правни услуги, одобрена сатница и поштенски сметки во поткрепа на своето барање. Тоа побара надоместокот на трошоците направени за постапката пред Судот да бидат исплатени директно на неговиот адвокат, г-дин М.Екимџиев, со исклучок на првите 500 лева (256,41 евра), што ги платило како аванс.

86. Владата не коментираше.

87. Согласно судската пракса на Судот, жалителот има право на надомест на трошоците само доколку се покаже дека тие биле навистина и неопходно направени и се разумни по обем. Во конкретниот случај, земајќи ги предвид информациите со кои располага и горенаведените критериуми, Судот смета дека е разумно да се доделат во целост износите направени за трошоците, кои вкупно изнесуваат 2.377,80 евра, од кои 1.841,39 евра да се платат директно на адвокатот на друштвото-жалител, г-дин М. Екимџиев.

В. Затезна камата

88. Судот смета за соодветно дека затезната камата треба да се исплати според најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. Ја *прогласува* жалбата според членот 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата и член 14 од Конвенцијата во врска со член 1 од Протоколот бр.1 за допуштена, а остатокот на жалбата за недопуштен;

2. *Смета* дека има повреда на членот 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата;
3. *Смета* дека не е потребно посебно испитување на жалбениот навод за повреда на членот 14 од Конвенцијата во врска со членот 1 од Протоколот бр.1;
4. *Смета* дека утврдувањето на повреда претставува доволен правичен надомест за нематеријалната штета претрпена од страна на друштвото-жалител;
5. *Смета*
  - (а) дека одговорната држава треба да му ги плати на друштвото-жалител, во рок од три месеци од датумот на кој пресудата ќе стане конечна во согласност со членот 44 §2 од Конвенцијата, следните износи, кои треба да се конвертираат во бугарски левови по стапка применлива на денот на исплатата:
    - (i) во однос на материјална штета - 1.953 евра (една илјада деветсто педесет и три евра);
    - (ii) во однос на трошоците направени во постапката пред домашните судови - 280 евра (двесте и осумдесет евра);
    - (iii) во однос на трошоците направени во постапката пред Судот - EUR 256,41 (двесте педесет и шест евра и четириесет и еден центи), што треба да се платат на друштвото-жалител, и 1.841,39 евра (една илјада осумсто и четириесет евра и триесет и девет центи), што треба да се уплатат на банкарската сметка на адвокатот на друштвото-жалител, г-дин М. Екимџиев;
    - (iv) било какви такси кои може да бидат наплатени на друштвото-жалител на горенаведените износи;
  - (б) дека од истекот на горенаведените три месеци до исплатата ќе се пресметува обична камата на горенаведените износи, по стапка еднаква на најниската стапка за позајмени средства на Европската централна банка, за периодот до плаќањето плус три процентни поени;
6. Го *отфрла* остатокот од барањето на друштвото-жалител за правичен надомест.

Изготвено на англиски и доставено на писмено на 22 јануари 2009 година, согласно член 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Stephen Phillips
Заменик секретар

Peer Lorenzen
Претседател